

Friluftsliv i landskabet 2008 (5)

Naturbesøgenes varighed

Varer vores besøg i den danske natur lige så lang tid i dag, som de gjorde for 10-15 år siden? – Svaret er nej. Fra 1995 til 2008 er den gennemsnitlige varighed af danskernes naturbesøg faldet med ca. 40 minutter pr. besøg.

I 2007-2008 gennemførte Skov & Landskab en landsdækkende spørgeskemaundersøgelse med samme metodik som den tidligere nationale friluftslivundersøgelse fra 1990'erne (se evt. Videnblad 6.1-83). I dette Videnblad præsenteres resultaterne for naturbesøgenes varighed i selve naturen/landskabet – altså uden transporttiden derud.

Vores naturbesøg er blevet kortere

I 1995 var knap 40% af gæsterne en times tid eller *mindre* i naturen/landskabet i forbindelse med deres besøg, mens det i 2008 er lidt over halvdelen af gæsterne. Tilsvarende er antallet af gæster, der er ude i naturen i 3-4 timer eller *mere*, faldet fra 27% i 1995 til 16% i 2008. Den *hyppigst* forekommende varighed er for både 1995 og 2008 én til to timer med ca. 2/3 af besøgene i landskabet (figur 1).

Den *gennemsnitlige* besøgsvarighed pr. gæst er også faldet fra 1995 til 2008. I 1995 var gennemsnittet 2,7 timer, mens det i 2008 var 2,0 timer (tabel 1). Den ”almindelige” (*median*)

Tabel 1. Den gennemsnitlige og ”almindelige” (*median*) besøgsvarighed for besøg i landskabet i 1995 og 2008.

År	Gns.	Median
1995	2,7 timer	2,0 timer
2008	2,0 timer	1,1 timer

FOTO: MARIE FANGEL CLEEMANN

Kommer man på cykel ud i naturen, er besøgene kortere end ellers. Det samme gælder, hvis landbrugslandskabet er det vigtigste mål for besøget.

besøgsvarighed er også faldet – fra 2,0 til 1,1 timer. Der er således sket en statistisk sikker ændring i retning af kortere besøg i naturen/landskabet i perioden 1995 til 2008.

Udvalgte forskelle/sammenhænge

Ét er den overordnede udvikling, der er sket i perioden fra 1995 til 2008, noget andet er, om der er forskel i besøgsvarigheden, når vi deler befolkningen op i forskellige grupper, f.eks. efter alder, indkomst og om man er medlem af en lystfiskerforening eller ej. Dette er undersøgt for mere end 20 forskellige kategorier (en oversigt kan ses i Videnblad 6.1-86), og følgende sikre forskelle er konstateret:

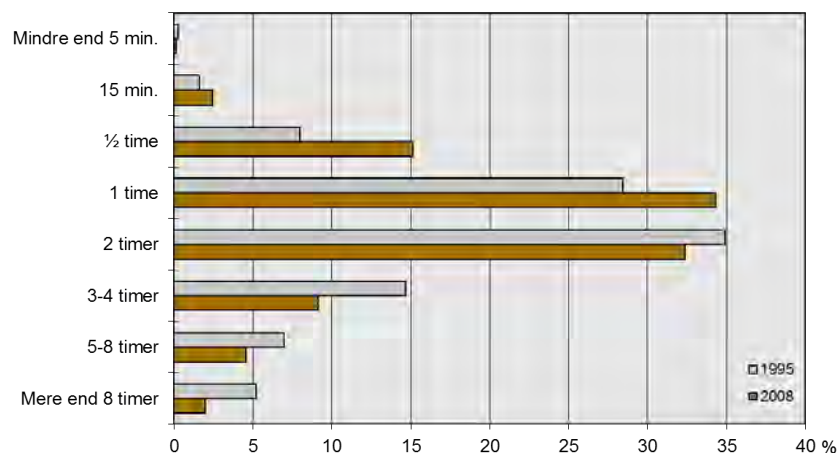
- Mænd aflægger i gennemsnit længere besøg i naturen/landskabet end kvinder (ca. 20 min. længere).
- Blandt yngre mænd (16-20 år) er der flere, der er kort tid i naturen (et kvarters tid eller kortere), mens der blandt mænd i alderen 41-60 år er flere, der har besøg på ca. en time. Der er endvidere

færre ældre kvinder end mænd (61-78 år) med lange besøg (over 8 timer).

- Personer, der bor i Hovedstadsområdet, aflægger i gennemsnit længere besøg end personer, der bor i byer under 10.000 indbyggere eller på landet (ca. 25 min. længere).
- Blandt unge, hjemmeboende er der flere, der er kort tid i naturen (et kvarters tid eller mindre), mens der blandt singler mellem 16 og 45 år er flere, der er i naturen 5 timer eller mere. I gennemsnit er singler mellem 16 og 45 år ca. 50 min. længere tid i landskabet end befolkningen som helhed.
- Blandt jægere og lystfiskere er der flere, der aflægger lange besøg (mere end 5 timer). I gennemsnit er besøgene blandt medlemmer af jagt- og/eller lystfiskerforeninger ca. 50 min. længere end blandt ikke-medlemmer.
- Ornitologer/botanikeres besøg er i gennemsnit en time længere end resten af befolkningens.

- På søndage og helligdage er der flere besøg, der varer et par timer fremfor kortere eller længere besøg. Om lørdagen er der derimod flere besøg, der varer 5 timer eller mere.
- Besøg i naturen er i gennemsnit ca. en halv time længere om sommeren end om vinteren.
- Både i forbindelse med overnatning udenfor hjemmet og ved ferie, er der flere, der er længere tid ude i naturen. Ved overnatning er besøgene i gennemsnit ca. en time længere, og ved ferie ca. en halv time længere end det er tilfældet, når der henholdsvis ikke overnattes uden for hjemmet eller man ikke har ferie.
- Kommer man til fods eller på cykel ud i naturen/landskabet er der flere korte besøg og færre lange besøg. Specielt ved transport på cykel er der relativt mange besøg på et kvarters tid eller mindre. Kommer man derimod i bil er der flere lange besøg, og de er ca. 45 min. længere, end hvis man kom ud i naturen/landskabet på anden vis. – Kommer man til fods er besøgene i gennemsnit en time kortere end ved anden transportform.
- Besøges fem eller flere naturtyper på samme tur i landskabet, varer besøget i gennemsnit mindst ca. 45 min. længere end hvis, der besøges fire eller færre naturtyper.
- Er ”marken” (landbrugslandskabet) det væsentligste mål for besøget, er der flere korte besøg.
- Foretages fem eller flere forskellige aktiviteter på én tur i landskabet varer besøget i gennemsnit mindst ca. 50 min. længere.

Der kunne ikke konstateres forskelle/sammenhænge, der er 99% sikre, for de øvrige grupperinger af befolkningen. Der er dog en række forskelle/sammenhænge, der er statistisk sikre på 95%-niveau. – Eksempelvis er der forskel mellem personer med

Figur 1. "Hvor længe varede Deres seneste tur i naturen/landskabet?". Svarpersonernes fordeling i 1995 og 2008.

henholdsvis vestlig og ikke-vestlig baggrund, hvor personer med ikke-vestlig baggrund i gennemsnit aflægger ca. 35 minutter længere besøg i naturen end etniske danskere.

Afsluttende bemærkninger

Der kan altså konstateres en tydelig nedgang i varigheden af besøgene i den danske natur fra den første undersøgelse i 1995 til den seneste undersøgelse i 2008. Dette afspejler muligvis udviklingen af udbuddet af andre fritidsaktiviteter i den undersøgte periode, hvor f.eks. computerspil, tv-kanaler og internettet giver alternativer til udendørs naturoplevelser. Der er ganske enkelt blevet større konkurrence om befolkningens fritid. Derudover kan den faldende varighed af besøgene formodentlig også i en vis udstrækning relateres til en ændring i selve aktivitetsmønstret – eksempelvis en stigning i (normalt relativt kortvarige) aktiviteter som "Løb en tur" og "Luftede hund" og en nedgang i omfanget af (normalt relativt længerevarende) aktiviteter som "Studerede naturen/stedet" og "Var ude at fiske".

Selv om konkurrencen om fritiden spidser til, ønsker man dog stadig at komme ud i naturen/landskabet (jf. resultaterne i Videnbladene 6.1-84 og 6.1-85). En måde, hvorpå man måske kompenserer for denne kon-

kurrencesituation, er ved ganske enkelt at afkorte besøgene rent tidsmæssigt, så der også bliver tid til andre aktiviteter i fritiden.

At besøgene bliver kortere og kortere rent tidsmæssigt kan – i hvert fald på sigt – betyde, at man som planlægger og forvalter skal overveje eksempelvis ruteforløb, der tager højde for denne udvikling. Også ens informationsstrategier kan være værd at overveje, enten som en modvægt til denne tendens (hvis det er det man ønsker), eller så de kortere turforløb understøttes bedre.

Frank Søndergaard Jensen
og Marie Fangel Cleemann

Note

Resultaterne for 2008 er baseret på 1217 svar indsamlet ved en landsdækkende spørgeskemaundersøgelse over 12 måneder i 2007-2008. For flere detaljer om både 1995- og 2008-undersøgelserne (herunder metodespørgsmål mm.) henvises til Videnblad 6.1-83, samt nedenstående kilde.

Støttet med tilskud fra Tips- og Lotto-midler til friluftslivet.

Kilder

Jensen, F.S. (1998): *Friluftsliv i det åbne land 1994/95. Forskningsserien nr. 25-1998, Forskningscentret for Skov & Landskab. 151 s.*